

KOLL PÅ DIGITALA KÄLLOR | ÅK 4-6

Får jag använda bilden?

Lektionen handlar om upphovsrätt för bilder.

LEKTIONSDEL 1

Vad vet du om bilden du använder?

Arbeta två och två. Svara på frågorna tillsammans.

1. Brukar ni använda bilder från nätet i era skolarbeten? Ge gärna exempel på när och i vilka ämnen.
2. Var brukar ni hitta bilder till era skolarbeten?
3. Vad vet ni om bilderna ni använder? Vet ni:
  - Vems bild det är ni använder?
  - Om bilden är fri att använda?
  - Om bilden används i några andra sammanhang?
  - Om bilden skyddas av upphovsrätten?

LEKTIONSDEL 2

Hitta den bästa bilden

Läs texten och lös uppgiften med att hitta fria bilder.

Bilder till en ny hemsida

Du har fått i uppgift att göra reklam på kommunens hemsida för en ny skolmatsal dit allmänheten också kan komma och äta lunch vissa tider. Du kommer inte att hinna fotografera själv och bestämmer dig för att leta efter bilder av skolmat på nätet. Hitta minst tre bilder som är fria att använda.

Hitta tre bilder som är fria att använda. Försök att hitta bilder med olika motiv. Till exempel av mat på tallrik, mat i kantiner, elever som äter, en tom skolmatsal, ett storkök och så vidare.

- Kom ihåg att ha koll på Hur hittar du bilder som är fria att använda?
- Var noga med att anteckna, eller spara en länk, var du hittar bilden.

LEKTIONSDEL 3

Välj bland varandras bilder

Titta tillsammans på alla bildförslag. Välj gemensamt ut de fyra bästa bilderna. Diskutera och motivera era val med stöd av frågorna.

- Har många hittat samma bilder? Hur kommer det sig? Rensa bort alla dubletter!
- Vilka bilder tror ni fungerar bäst för en reklam-puff på kommunens hemsida? Kom överens om vilka fyra bilder ni helst vill använda. Motivera era val.

LEKTIONSDEL 4

Välj den bild du vill ha

Vilken av de fyra bilderna skulle du vilja använda? Motivera varför du väljer just den bilden och berätta varför du tycker att de andra bilderna är mindre bra. Kontrollera om bilden skyddas av upphovsrätten.

Tips! Tänk på att kommunen vill locka betalande gäster till den nya skolmatsalen.

- Kontrollera vilka rättigheter bilden har. Finns det något du inte kan använda den till?
- [Bildgoogla](#) för att se om den bild du har valt används av andra på internet. Spelar det någon roll för dig eller kommunen om bilden syns i andra sammanhang? Förklara hur du tänker.

LEKTIONSDEL 5

Här kan du hitta fria bilder

Använd länken till Creative Commons search och testa den söktjänsten för att hitta bilder som du kan använda i skolarbeten.

1. Titta på Creative Commons search och försök ta reda på vilka tjänster som du kan använda för att söka efter bilder.

CC Search
Find content you can share, use and remix

Enter your search query

I want something that I can... use for commercial purposes; modify, adapt, or build upon.

Search using:

Europeana Media	Flickr Image		Google Web
Google Images Image	Jamendo Music	Open Clip Art Library Image	SpinXpress Media
Wikimedia Commons Media	YouTube Video	Pixabay Image	ccMixer Music
SoundCloud Music			

Please note that search.creativecommons.org is *not* a search engine, but rather offers convenient access to search services provided by other independent organizations. CC has no control over the results that are returned. *Do not assume that the results displayed in this search portal are under a CC license.* You should always verify that the work is actually under a CC license by following the link. Since there is no registration to use a CC license, CC has no way to determine what has and hasn't been placed under the terms of a CC license. If you are in doubt you should contact the copyright holder directly, or try to contact the site where you found the content.

[Add CC Search to your browser.](#)
[Learn how](#) to switch to or from CC Search in your Firefox search bar.

English [Help Translate](#)

2. Testa om du kan hitta bilder på båtar som du får använda på:
  - a. [Europeana](#)
  - b. [Flickr](#) (gå via [Creative Commons search](#))
  - c. [Google images](#) (använd [Creative Commons search](#))
  - d. [Clipart library](#)
  - e. [Wikimedia commons](#)
  - f. [Pixabay](#)

Lärarinstruktioner

Syftet med lektionen

Syftet med lektionen är ge en introduktion till upphovsrätt av bilder.

Förberedelse

Inga

Genomförande

Låt eleverna arbeta i par eller mindre grupper och uppmuntra dem att samtala om hur och var de hittar bilder som är fria att använda.

Se läroplanskoppling

Skolans uppdrag

Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling. Alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik. De ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information.

Centralt innehåll i samhällskunskap (årskurs 4-6)

Information och kommunikation

- Mediernas roll som informations-spridare, opinionsbildare och granskare av samhällets makthavare samt som underhållare.
- Hur digitala och andra medier kan användas ansvarsfullt utifrån sociala, etiska och rättsliga aspekter.
- Metoder för att söka information, till exempel textläsning, intervjuer och observationer. Samtal om olika källors användbarhet och tillförlitlighet.

Granskning av samhällsfrågor

- Hur budskap, avsändare och syfte kan urskiljas och granskas med ett källkritiskt förhållningssätt i såväl digitala medier som i andra typer av källor som rör samhällsfrågor.

Centralt innehåll i ämnet svenska (årskurs 4-6)

Texter

- Texter som kombinerar ord, bild och ljud samt texter i digitala miljöer. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.

Språkbruk

- Formellt och informellt språk. Skillnader i språkanvändning beroende på mottagare, syfte och sammanhang. Ansvarsfullt agerande vid kommunikation i digitala och andra medier.

Centralt innehåll i bild (årskurs 4-6)

Bildframställning

- Fotografi, film och annat digitalt bildskapande samt redigering av fotografi och rörlig bild.
- Rättigheter och skyldigheter samt etiska frågeställningar vid användning av bilder i olika sammanhang.

Får jag använda bilden?

Kul att ni är klara!

Hoppas det var en bra och lärorik lektion. Det finns många andra att göra! Gå till .